

Reprezentativnost evropských organizací sociálních partnerů: odvětví sportu a aktivního odpočinku

Shrnutí

Úvod

Cílem této studie je poskytnout nezbytné informace na podporu odvětvového sociálního dialogu v odvětví sportu a aktivního odpočinku. Série studií reprezentativnosti, které na žádost Evropské komise provádí EIRO, se snaží určit reprezentativní sdružení sociálních partnerů, která by měla být konzultována podle Smlouvy o fungování Evropské unie (SFEU). Studie tedy určuje příslušné vnitrostátní organizace sociálních partnerů v odvětví sportu a aktivního odpočinku za použití přístupu shora dolů (uvedením seznamu členů evropských organizací) a zdola nahoru, tzn. prostřednictvím národních korespondentů Evropské observatoře pro vývoj průmyslových vztahů (EIRO).

Účinnost evropského sociálního dialogu závisí na reprezentativnosti příslušných vnitrostátních aktérů v daném odvětví – účastníky evropského sociálního dialogu mohou být pouze dostatečně reprezentativní sdružení.

Vnitrostátní sdružení je považováno za příslušné zájmové sdružení pro dané odvětví, jestliže splňuje tato kritéria:

- oblast působnosti sdružení se týká daného odvětví,
- sdružení se pravidelně účastní kolektivního vyjednávání v daném odvětví nebo náleží k některému příslušnému evropskému zájmovému sdružení.

Evropské sdružení se považuje za příslušné zájmové sdružení pro dané odvětví, pokud je uvedeno na Komisi vedeném seznamu zájmových organizací, které mají být konzultovány za dané odvětví podle článku 154 SFEU, nebo se účastní evropského sociálního dialogu v daném odvětví nebo požádalo o konzultaci podle článku 154.

Definice odvětví

Pro účely této studie je odvětví sportu a aktivního odpočinku definováno podle statistické klasifikace ekonomických činností v Evropském společenství (NACE Rev. 2), aby se zajistila mezinárodní srovnatelnost zjištění. Konkrétněji je toto odvětví vymezeno kódem R 93.1 klasifikace NACE (sportovní činnosti), zatímco činnosti spadající pod kód R 93.2 (ostatní zábavní a rekreační činnosti) jsou mimo jeho působnost.

Hospodářský kontext

Evropské odvětví sportu a aktivního odpočinku zahrnuje tři hlavní segmenty: neziskový sport, profesionální sport a aktivní odpočinek. Navzdory nedostatku spolehlivých údajů není pochyb o tom, že sport a aktivní odpočinek již mnoho let představují dynamickou a rychle rostoucí oblast, a to díky diverzifikaci sportovních činností, rozvíjejícímu se odvětví aktivního odpočinku a globalizaci, profesionalizaci a komercializaci sportu.

Toto odvětví je nicméně charakterizováno vysokým stupněm roztržičnosti ve sdružování na obou stranách odvětví, a to jak na vnitrostátní, tak i na evropské úrovni. Důvodem je skutečnost, že jednotlivé činnosti jsou tradičně založeny na velmi rozdílné organizační struktuře. Navíc tam, kde vnitrostátní organizace sociálních partnerů v daném odvětví existují, mívají relativně malý počet členů, jelikož sportovní hnutí má své kořeny v neziskových organizacích a dobrovolné činnosti. Profesionalizace nicméně zvýšila potřebu formalizovaných struktur průmyslových vztahů.

Charakteristiky zaměstnanosti

Z hlediska zaměstnanosti není toto odvětví příliš velké, přičemž na celkové zaměstnanosti se ve všech zemích kromě Irska, Malty a Spojeného království podílí méně než 1%. Výjimečné postavení má Spojené království, kde v tomto odvětví zastává

placené zaměstnání více než 400 000 osob. Podle údajů Eurostatu pro druhé čtvrtletí roku 2011 bylo v odvětví sportu a aktivního odpočinku v EU zaměstnáno cca 1,44 milionu osob.

Nejnovější vývoj

Na rozdíl od většiny ostatních odvětví měla hospodářská krize na pracovní trh v tomto odvětví pouze malé dopady. Některé země (Bulharsko, Francie, Lucembursko, Nizozemsko, Rakousko, Řecko, Slovinsko a Švédsko) však byly zasaženy škrtly v soukromém sponzoringu profesionálního sportu, zatímco jiné země (Irsko a Maďarsko) zaznamenaly výrazný pokles státního financování sportu.

Zastupování zájmů na vnitrostátní úrovni

Odborové svazy

Vzhledem ke složité a rozmanité organizační struktuře světa sportu na vnitrostátní úrovni nelze všechny vnitrostátní členy příslušných evropských zástupců zaměstnanců v daném odvětví označit za skutečné odborové organizace. Ve skutečnosti jsou někteří z těchto členů hybridními organizacemi, které často fungují jako strážci sportovních pravidel spíše než aktéři v oblasti průmyslových vztahů.

Z celkem 27 posuzovaných zemí mají všechny kromě čtyř (Česká republika, Estonsko, Lotyšsko a Slovensko) alespoň jeden odborový svaz v daném odvětví. Velikost odborových svazů se v rámci Evropy velmi liší, od 2,2 milionu členů v Německu (ne všichni patří do tohoto odvětví), po pouze 60 členů svazu SPS v Litvě. Celkem bylo v daném odvětví identifikováno 91 odborových svazů, které splňují kritéria pro zařazení do studie reprezentativnosti.

Přibližně 35 % svazů zastupuje 70 nebo více procent aktivních zaměstnanců, jichž se týká jejich oblast působení; v přibližně 12 % svazů je organizováno méně než 15 % zaměstnanců a přibližně 28 % svazů uvádí 15-50 % potenciálně aktivních členů. Tyto výsledky ukazují, že celková hustota odborových svazů v daném odvětví je poměrně vysoká.

Organizace zaměstnavatelů

Celkem bylo v daném odvětví identifikováno 83 organizací zaměstnavatelů ve 20 zemích. Česká republika, Estonsko, Kypr, Litva, Lucembursko, Malta a Slovensko nemají v daném odvětví žádnou zaměstnavatelskou organizaci, která by splňovala alespoň jedno ze dvou kritérií pro zařazení do studie. V pěti zemích existuje pouze jedna organizace, což ukazuje na prevalenci pluralitních systémů sdružování jak na straně zaměstnavatelů, tak na straně odborů. Ve 12 zemích není alespoň jedna organizace stranou v kolektivním vyjednávání; tyto organizace jsou klasifikovány jako organizace sociálních partnerů pouze z toho důvodu, že jsou členem jedné nebo více evropských zaměstnavatelských organizací v daném odvětví, které jsou uváděny v této studii.

Kolektivní vyjednávání

Z důvodu složité organizační struktury daného odvětví a nedostatku silných, zavedených sociálních partnerů v mnoha zemích jsou průmyslové vztahy napříč členskými státy relativně málo rozvinuté. Pět z 20 zemí, pro něž byly k dispozici související údaje (Belgie, Francie, Itálie, Rumunsko a Španělsko), eviduje více než 90 % míru kolektivního vyjednávání v daném odvětví, pouze dvě země (Finsko a Švédsko) evidují střední úroveň a zbývající země uvádějí nízkou nebo velmi nízkou úroveň.

Zastupování zájmů na evropské úrovni

Organizacemi v odvětví sportu a aktivního odpočinku, které jsou uvedeny na seznamu Evropské komise jako organizace sociálních partnerů, jež mají být konzultovány podle článku 154 SFEU, jsou federace UNI-Europa Sport, EU Athletes a FIFPro, které zastupují zaměstnance, a EASE, EHFA, EC-OE, EPFL a ECA, jež zastupují zaměstnavatele.

Přibližně 40 % evidovaných odborových svazů je přímo přidruženo k federaci UNI-Europa Sport. Federace EU Athletes má 21 a federace FIFPro 20 přímých členů, takže v podstatě pokrývají největší členské státy prostřednictvím členství svazů z těchto zemí. Nejvýznamnější výjimkou v tomto ohledu je Německo, které ve federaci FIFPro nemá žádného člena. Relativně velkou část odborových svazů a zemí v daném odvětví nicméně zastupují jiné evropské organizace než federace UNI-Europa Sport, EU Athletes a FIFPro.

Většina zaměstnavatelských sdružení jsou členy organizací EASE, EHFA, EC-OE, EPFL a ECA. Jedno další evropské sdružení, unie UEFA – zahrnující tři země – se účastní jednání ve stávajícím výboru pro sociální dialog v odvětví profesionálního fotbalu. Jelikož se však nepovažuje za zástupce zaměstnavatelů nebo aktéra průmyslových vztahů, není považována za reprezentativní evropskou organizaci pro dané odvětví.

Závěry

Studie dospívá k závěru, že za nejdůležitější zástupce zaměstnanců a zaměstnavatelů v odvětví sportu a aktivního odpočinku v rámci celé EU je třeba považovat federace UNI-Europa Sport, EU Athletes a FIFPro na straně zaměstnanců a organizace EASE, EHFA, EC-OE, EPFL a ECA na straně zaměstnavatelů.

Další informace

Zpráva „Representativeness of the European social partner organisations: Sport and active leisure industry“ (Reprezentativnost evropských organizací sociálních partnerů: odvětví sportu a aktivního odpočinku) naleznete na adrese <http://www.eurofound.europa.eu/eiro/studies/tn1105058s/index.htm>

Pro další informace se obraťte na Camillu Galli da Bino, informační pracovníci, na adrese: gdb@eurofound.europa.eu